

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 55.650/1
van 7 april 2014

avis 55.650/1
du 7 avril 2014

over

sur

een voorontwerp van
ordonnantie 'betreffende het
beleid omtrent het
beroepskrediet van het
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en de werking van het
Participatiefonds - Brussel'

un avant-projet d'ordonnance
'relative à la politique de crédit
professionnel de la Région de
Bruxelles-Capitale et au
fonctionnement du Fonds de
participation - Bruxelles'

Op 6 maart 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Tewerkstelling, Economie, Wetenschappelijk Onderzoek en Buitenlandse handel (Landbouwbeleid), verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van ordonnantie 'betreffende het beleid omtrent het beroepskrediet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de werking van het Participatiefonds - Brussel'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 27 maart 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Paul DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wouter PAS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 april 2014.

*

Le 6 mars 2014, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée de l'Emploi, de l'Économie, de la Recherche scientifique et du Commerce extérieur (Politique agricole), à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet d'ordonnance 'relative à la politique de crédit professionnel de la Région de Bruxelles-Capitale et au fonctionnement du Fonds de participation - Bruxelles'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 27 mars 2014. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Wouter PAS, conseillers d'État, Marc RIGAUX et Michel TISON, assesseurs, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Paul DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wouter PAS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 7 avril 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie strekt ertoe om de opdrachten te omschrijven waaruit het beleid inzake het beroepskrediet van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onder meer kan bestaan en om de voorwaarden te bepalen waaraan aanvragers van kredieten of financiële steun bestemd voor professioneel gebruik moeten voldoen (artikel 2 van het ontwerp). Daarnaast wordt een structuur uitgetekend die voor het voornoemde beleid dient in te staan en die moet waarborgen dat het Participatiefonds - Brussel vanaf 1 juli 2014, datum vanaf dewelke het federaal Participatiefonds wordt geregionaliseerd, operationeel is en er een continuïteit blijft bestaan op het vlak van de uitoefening van de opdrachten van het Participatiefonds ten aanzien van de Brusselse ondernemingen (artikelen 3 tot 10).

Het is de bedoeling om de ontworpen regeling op 1 juli 2014 in werking te laten treden, met dien verstande dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een vroegere datum van inwerkingtreding kan bepalen voor de artikelen 2 en 9 van het ontwerp² (artikel 11).

3. De gemachtigde heeft de aan het ontwerp van ordonnantie ten grondslag liggende doelstelling als volgt verduidelijkt:

“In het BHG is momenteel niemand gemachtigd om beroepskredieten te geven aan particulieren of werkzoekenden. De bedoeling van het voorontwerp van ordonnantie is dan ook om de regering te machtigen om beslissingen te nemen en/of overeenkomsten te sluiten mbt het Participatiefonds - Brussel :

* De bepalingen van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 vormen als dusdanig geen rechtsgrond om de participatiefonds-opdrachten zondermeer verder te zetten op Brussels niveau, zonder de aannahme van een bijkomende ordonnantie.

* De Bijzondere wet bepaalt immers enkel de mogelijkheid voor het BHG om participatie-fonds-activiteiten te ontwikkelen, doch bevat geen nadere regeling voor de concrete operationalisering van deze activiteiten, noch bevat ze een rechtstreekse delegatie aan de BHR om deze activiteiten te ontplooiën.

* In dezelfde zin biedt ook het overgangsartikel van art. 66 van de (ontworpen) Bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming een onvoldoende rechtsbasis om de participatiefonds-activiteiten, zonder de aannahme van een bijkomende

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van ordonnantie gaat, wordt onder rechtsgrond de overeenstemming met hogere rechtsnormen verstaan.

² In artikel 9 van het ontwerp wordt voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering de mogelijkheid ingeschreven om tot 1 juli 2016 het beheer van de verrichtingen van het Participatiefonds - Brussel op te dragen aan krediet- of financiële instellingen of andere organismen.

wetskrachtige regeling, voort te zetten op Brussels niveau. Het bewuste artikel 66, § 2, tweede en derde lid beschrijft weliswaar de mogelijkheid om de dienstverlening voor overheidsinstellingen die afhangen van de gewesten op hun verzoek verder te zetten, alsmede om de uitkering van de inkomenscompensatievergoeding aan zelfstandigen verder te zetten op vraag van de Gewesten. Het artikel bevat evenwel geen rechtstreekse delegatie aan de betrokken instellingen en/of regeringen om daartoe de nodige overeenkomsten aan te gaan. Het is immers aan de Gewesten zelf (i.e. de ordonnantiegevers) om uit te maken of men al-dan-niet gebruik wenst te maken van de voornoemde mogelijkheden.

* Verder kan ook de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen (die de rechtsgrond vormt voor het huidige federale Participatiefonds) o.i. niet worden beschouwd als een voldoende rechtsgrond om de participatiefonds-opdrachten zondermeer verder te zetten op het Brusselse niveau. Deze wet beschrijft in artikel 74, § 1 weliswaar de verschillende opdrachten van het (huidige) federale Participatiefonds, doch bepaalt nergens dat deze participatiefonds-opdrachten vanaf 1 juli 2014 voor wat betreft de gewesten automatisch zullen toekomen aan de drie dochtervennootschappen (waaronder het Participatiefonds-Brussel) van het federale Participatiefonds in vereffening. Integendeel verduidelijkt het (nieuwe) artikel 74, § 5 van de wet enkel dat 'vanaf [1 juli 2014] de activiteit van het Participatiefonds beperkt [is] overeenkomstig artikel 66 van de bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming.'

* Tot slot kan worden opgemerkt dat er, voor zover wij dit konden nagaan, ook op Brussels niveau (nog) geen (algemene of specifieke) ordonnantie voorhanden is, waarvan de huidige bewoordingen reeds geacht kunnen worden de participatiefonds-opdrachten te 'omvatten'.

Met de ordonnantie willen we dus een wettelijke basis creëren zodat de Brusselse Regering gemachtigd is om over te gaan tot onderstaande handelingen vervat in het Protocol tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangaande de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden met betrekking tot het Participatiefonds, en de bijbehorende overgangsmaatregelen:

‘HOOFDSTUK VI: Bepalingen met betrekking tot de oprichting en operationele inrichting van de gewestelijke filialen van het Fonds

Artikel 11

Uiterlijk op 30/04/2014 richt het Fonds om de drie gewestelijke filialen op, bedoeld in artikel 73bis van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen.

Voorafgaand aan de datum vermeld in vorige paragraaf zullen de Gewesten, ieder voor zich, aan het Fonds meedelen:

de lijst van de bestuurders die gemachtigd zijn om te zetelen in de Raad van Bestuur van de hoger genoemde filialen;

het financieel plan zal bij de statuten gevoegd worden.

HOOFDSTUK IX: Dienstverlening vanwege het Fonds aan de Gewesten gedurende een overgangsperiode vanaf 1 juli 2014

Artikel 15

Desgevallend, op uitdrukkelijke vraag van een of meerdere Gewesten, en overeenkomstig de bepalingen van artikel 66 § 2 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 betreffende de Zesde Staatshervorming, zal het Fonds tijdelijk

vanaf 1 juli 2014 technische, financiële, administratieve en informaticadiensten leveren aan deze Gewesten en/of aan de instellingen die ervan afhangen.

Artikel 18

Tussen het Fonds en elk(e) betrokken Gewest en/of gewestelijke instelling zal een bilaterale overeenkomst gesloten worden, ten laatste op 30 april 2014, ten einde de modaliteiten vast te leggen van de dienstverlening, bedoeld in huidig hoofdstuk, in het bijzonder de reikwijdte en de duur ervan, alsook de vergoeding van het Fonds en de samenstelling en wijze van functioneren van de instanties die geroepen zijn om te beraadslagen over de betrokken dossiers’.

BEVOEGDHEID VAN HET BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE GEWEST

4.1. De ontworpen regeling moet worden begrepen in het licht van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, zoals ingevoegd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, en waarin als een gewestbevoegdheid op het vlak van de economie wordt omschreven “[d]e activiteiten van het Participatiefonds, met inbegrip van de inkomenscompensatievergoeding aan zelfstandigen die het slachtoffer zijn van hinder ten gevolge van werken op het openbaar domein”. Wat meer specifiek de oprichting van het Participatiefonds-Brussel door het Participatiefonds en de overdracht op 1 juli 2014 door dat laatste fonds van de eigendom van zijn aandelen aan onder meer het Participatiefonds – Brussel betreft, dienen respectievelijk ook artikel 73bis van de wet van 28 juli 1992 ‘houdende fiscale en financiële bepalingen’³ en artikel 66 van de voornoemde bijzondere wet van 6 januari 2014 in ogenschouw te worden genomen.

Daarnaast dient vermeld dat uit aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, meegedeelde documenten blijkt dat, vooruitlopend op de bevoegdheidsoverdracht, de federale Staat en de gewesten reeds onderhandelen over een protocol over de bevoegdheidsuitoefening. Uit de tekst van dat in voorbereiding zijnde protocol blijkt onder meer dat de gewesten de bestuurders voor de dochtervennootschappen zullen voordragen en dat zij een financieel plan zullen voorleggen dat bij de statuten gevoegd wordt.

4.2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, dient, in het licht van wat *sub* 4.1 wordt geschetst, de opmerking te herhalen die hij in verband met de temporele werking van de bevoegdheidsverdeling eerder heeft gemaakt in advies 55.179/AV/3 van 13 maart 2014⁴ en die luidde:

---

³ Zoals ingevoegd bij de wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 78 van de Grondwet’.

⁴ Adv.RvS 55.179/AV/3 van 13 maart 2014 over een voorontwerp van ordonnantie ‘tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegnisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest’.

“Bij herhaling heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat bij de beoordeling van de bevoegdheid van een wetgevende vergadering het moment van het aannemen van de norm in aanmerking dient te worden genomen.

Dat impliceert dat, behoudens wanneer bij de Grondwet of bij een bijzondere wet in een uitdrukkelijke machtiging daartoe wordt voorzien, een wetgevende vergadering een nieuwe materiële bevoegdheid niet effectief mag uitoefenen door het aannemen van een norm vóór de datum dat de bepaling houdende overdracht van die bevoegdheid in werking is getreden.

Dit sluit overigens niet uit dat vóór die datum wel reeds een verplicht samenwerkingsakkoord wordt gesloten teneinde de desbetreffende overheden in staat te stellen de nieuwe materiële bevoegdheid te kunnen uitoefenen vanaf de datum van de inwerkingtreding van de bepaling in de Grondwet of in de bijzondere wet houdende overdracht van die bevoegdheid.

Het sluit evenmin uit dat ook reeds vóór die datum op grond van artikel 138 van de Grondwet wordt beslist dat een nieuwe bevoegdheid die aan het Parlement van de Franse Gemeenschap zal toekomen, na de inwerkingtreding van de bevoegdheidsoverdracht zal worden uitgeoefend in het Franse taalgebied door het Parlement van het Waalse Gewest en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad door de Franse taalgroep van het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, of dat vóór die datum op grond van artikel 139 van de Grondwet wordt beslist dat een nieuwe bevoegdheid die aan het Parlement van het Waalse Gewest zal toekomen, na de inwerkingtreding van de bevoegdheidsoverdracht, in het Duitse taalgebied zal worden uitgeoefend door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.

Het sluit echter wel uit dat de wetgevende vergadering reeds effectief de materiële bevoegdheid die zij zal ontvangen, uitoefent door het aannemen van een norm vóór de datum dat de bepaling in de Grondwet of in de bijzondere wet houdende overdracht van de bevoegdheid, in werking treedt.”

Ook met betrekking tot de ontworpen regeling dient de ordonnantiegever rekening te houden met de aangehaalde opmerking, in het bijzonder wat betreft het tot stand brengen vóór 1 juli 2014 van de artikelen 3 tot 10 van het ontwerp,⁵ die betrekking hebben op de werking van het Participatiefonds – Brussel.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

5. In artikel 2, § 3, van het ontwerp wordt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering opgedragen “de nadere regels van de opdrachten en voorwaarden bedoeld in de paragrafen 1 en 2” te bepalen. Dergelijke bevoegdheidsdelegatie is tegelijk algemeen en onbepaald en zou, om toelaatbaar te zijn, nader moeten worden afgebakend. Zoals artikel 2, § 3, van het ontwerp nu is geredigeerd, valt bijvoorbeeld niet uit te sluiten dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in feite ook het toepassingsgebied van artikel 2 zou regelen, wat evenwel zonder uitdrukkelijke machtiging vanwege de ordonnantiegever niet kan.

---

⁵ Artikel 2 van het ontwerp kan worden geacht betrekking te hebben op de gewestelijke bevoegdheid inzake economisch beleid in de zin van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Artikel 3

6. Indien de steller van het ontwerp in artikel 3, § 1, eerste lid, van het ontwerp, de verwijzing naar de wijzigende bijzondere wet wenst te behouden, moet worden geschreven “houdende fiscale en financiële bepalingen, ingevoegd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, is ...”.

7. Er kan worden overwogen om aan het einde van artikel 3, § 1, eerste lid, te schrijven “, staat in voor het uitvoeren van de opdrachten, bedoeld in artikel 2, § 1” in plaats van “, is de houder van de opdrachten bedoeld in artikel 2, § 1”.

Artikel 7

8. In artikel 7, § 1, van het ontwerp worden de woorden “De Regering kan” telkens het best vervangen door de woorden “Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kan”.

Artikel 11

9. Rekening houdend met de opmerking *sub* 4.2 kan artikel 11, tweede lid, niet in het ontwerp worden behouden in zoverre erin aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering de bevoegdheid wordt verleend om artikel 9 van het ontwerp op een datum te laten in werking treden die aan 1 juli 2014 voorafgaat.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET D'ORDONNANCE

2. L'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis a pour objet de définir les missions qui peuvent notamment constituer la politique de crédit professionnel de la Région de Bruxelles-Capitale et de fixer les conditions auxquelles doivent satisfaire les demandeurs de crédits ou d'aides financières destinés à un usage professionnel (article 2 du projet). En outre, il met en place une structure qui doit prendre en charge la politique précitée et qui doit garantir que le Fonds de participation – Bruxelles soit opérationnel à partir du 1er juillet 2014, date à partir de laquelle le Fonds de participation fédéral est régionalisé, et qu'il subsiste une continuité en ce qui concerne l'exercice des missions du Fonds de participation à l'égard des entreprises bruxelloises (articles 3 à 10).

L'objectif est que le dispositif en projet entre en vigueur le 1er juillet 2014, étant entendu que le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale peut fixer une date d'entrée en vigueur antérieure pour les articles 2 et 9 du projet ² (article 11).

3. Le délégué a précisé l'objectif qui sous-tend le projet d'ordonnance comme suit :

« In het BHG is momenteel niemand gemachtigd om beroepskredieten te geven aan particulieren of werkzoekenden. De bedoeling van het voorontwerp van ordonnantie is dan ook om de regering te machtigen om beslissingen te nemen en/of overeenkomsten te sluiten mbt het Participatiefonds - Brussel :

* De bepalingen van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 vormen als dusdanig geen rechtsgrond om de participatiefonds-opdrachten zondermeer verder te zetten op Brussels niveau, zonder de aannahme van een bijkomende ordonnantie.

* De Bijzondere wet bepaalt immers enkel de mogelijkheid voor het BHG om participatie-fonds-activiteiten te ontwikkelen, doch bevat geen nadere regeling voor de concrete operationalisering van deze activiteiten, noch bevat ze een rechtstreekse delegatie aan de BHR om deze activiteiten te ontplooiën.

* In dezelfde zin biedt ook het overgangsartikel van art. 66 van de (ontworpen) Bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming een onvoldoende rechtsbasis om de participatiefonds-activiteiten, zonder de aannahme van een bijkomende wetkrachtige regeling, voort te zetten op Brussels niveau. Het bewuste artikel 66, § 2, tweede en derde lid beschrijft weliswaar de mogelijkheid om de dienstverlening voor overheidsinstellingen die afhangen van de gewesten op hun verzoek verder te zetten,

---

¹ S'agissant d'un avant-projet d'ordonnance, on entend par fondement juridique la conformité aux normes supérieures.

² L'article 9 du projet prévoit la possibilité pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale de confier jusqu'au 1er juillet 2016 la gestion opérationnelle du Fonds de participation – Bruxelles à des établissements de crédit, des établissements financiers ou d'autres établissements.

alsmede om de uitkering van de inkomenscompensatievergoeding aan zelfstandigen verder te zetten op vraag van de Gewesten. Het artikel bevat evenwel geen rechtstreekse delegatie aan de betrokken instellingen en/of regeringen om daartoe de nodige overeenkomsten aan te gaan. Het is immers aan de Gewesten zelf (i.e. de ordonnantiegevers) om uit te maken of men al-dan-niet gebruik wenst te maken van de voornoemde mogelijkheden.

* Verder kan ook de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen (die de rechtsgrond vormt voor het huidige federale Participatiefonds) o.i. niet worden beschouwd als een voldoende rechtsgrond om de participatiefonds-opdrachten zondermeer verder te zetten op het Brusselse niveau. Deze wet beschrijft in artikel 74, § 1 weliswaar de verschillende opdrachten van het (huidige) federale Participatiefonds, doch bepaalt nergens dat deze participatiefonds-opdrachten vanaf 1 juli 2014 voor wat betreft de gewesten – automatisch zullen toekomen aan de drie dochtervennootschappen (waaronder het Participatiefonds-Brussel) van het federale Participatiefonds in vereffening. Integendeel verduidelijkt het (nieuwe) artikel 74, § 5 van de wet enkel dat ‘vanaf [1 juli 2014] de activiteit van het Participatiefonds beperkt [is] overeenkomstig artikel 66 van de bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming.’

* Tot slot kan worden opgemerkt dat er, voor zover wij dit konden nagaan, ook op Brussels niveau (nog) geen (algemene of specifieke) ordonnantie voorhanden is, waarvan de huidige bewoordingen reeds geacht kunnen worden de participatiefonds-opdrachten te ‘omvatten’.

Met de ordonnantie willen we dus een wettelijke basis creëren zodat de Brusselse Regering gemachtigd is om over te gaan tot onderstaande handelingen vervat in het Protocol tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangaande de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden met betrekking tot het Participatiefonds, en de bijbehorende overgangsmaatregelen:

‘HOOFDSTUK VI: Bepalingen met betrekking tot de oprichting en operationele inrichting van de gewestelijke filialen van het Fonds

Artikel 11

Uiterlijk op 30/04/2014 richt het Fonds om de drie gewestelijke filialen op, bedoeld in artikel 73*bis* van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen.

Voorafgaand aan de datum vermeld in vorige paragraaf zullen de Gewesten, ieder voor zich, aan het Fonds meedelen:

de lijst van de bestuurders die gemachtigd zijn om te zetelen in de Raad van Bestuur van de hoger genoemde filialen;

het financieel plan zal bij de statuten gevoegd worden.

HOOFDSTUK IX: Dienstverlening vanwege het Fonds aan de Gewesten gedurende een overgangsperiode vanaf 1 juli 2014

Artikel 15

Desgevallend, op uitdrukkelijke vraag van een of meerdere Gewesten, en overeenkomstig de bepalingen van artikel 66 § 2 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 betreffende de Zesde Staatshervorming, zal het Fonds tijdelijk vanaf 1 juli 2014 technische, financiële, administratieve en informaticadiensten leveren aan deze Gewesten en/of aan de instellingen die ervan afhangen.

Artikel 18

Tussen het Fonds en elk(e) betrokken Gewest en/of gewestelijke instelling zal een bilaterale overeenkomst gesloten worden, ten laatste op 30 april 2014, ten einde de modaliteiten vast te leggen van de dienstverlening, bedoeld in huidig hoofdstuk, in het bijzonder de reikwijdte en de duur ervan, alsook de vergoeding van het Fonds en de samenstelling en wijze van functioneren van de instanties die geroepen zijn om te beraadslagen over de betrokken dossiers' ».

COMPÉTENCE DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE

4.1. Le dispositif en projet doit être interprété à la lumière de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 8°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles', inséré par la loi spéciale du 6 janvier 2014 'relative à la Sixième Réforme de l'État', et définissant comme une compétence régionale en matière d'économie «[l]es activités du Fonds de participation, en ce compris l'indemnité compensatoire de pertes de revenus en faveur des travailleurs indépendants victimes de nuisances dues à la réalisation de travaux sur le domaine public ». En ce qui concerne plus spécifiquement la création du Fonds de participation – Bruxelles par le Fonds de participation et le transfert au 1er juillet 2014 par ce dernier fonds de la propriété de ses actions notamment au Fonds de participation – Bruxelles, il faut également tenir compte respectivement de l'article 73bis de la loi du 28 juillet 1992 'portant des dispositions fiscales et financières'³ et de l'article 66 de la loi spéciale précitée du 6 janvier 2014.

En outre, il convient de mentionner qu'il ressort de documents transmis au Conseil d'État, section de législation, qu'anticipant sur le transfert de compétences, l'État fédéral et les régions négocient déjà un protocole relatif à l'exercice des compétences. Il apparaît notamment à la lecture du texte de ce protocole en cours de préparation que les régions présenteront les administrateurs des filiales et qu'elles soumettront un plan financier qui est joint aux statuts.

4.2. Le Conseil d'État, section de législation, se doit, eu égard à ce qui est indiqué au point 4.1, de rappeler l'observation, qu'il a formulée précédemment concernant l'effet dans le temps de la répartition des compétences, dans l'avis 55.179/AG/3 du 13 mars 2014⁴ et s'énonçait comme suit :

« La Cour constitutionnelle a jugé à maintes reprises que pour évaluer la compétence d'une assemblée législative, il faut tenir compte du moment de l'adoption de la norme.

Par conséquent, sauf en cas d'habilitation expresse à cet effet par la Constitution ou par une loi spéciale, une assemblée législative ne peut pas exercer effectivement une nouvelle compétence matérielle en adoptant une norme avant la date à laquelle la disposition de transfert de cette compétence est entrée en vigueur.

---

³ Tel qu'il a été inséré par la loi du 6 janvier 2014 'relative à la Sixième Réforme de l'État concernant les matières visées à l'article 78 de la Constitution'.

⁴ Avis C.E. 55.179/AG/3 du 13 mars 2014 sur un avant-projet d'ordonnance 'modifiant l'ordonnance du 19 juillet 2001 relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale et l'ordonnance du 1er avril 2004 relative à l'organisation du marché du gaz en Région de Bruxelles-Capitale, concernant des redevances de voiries en matière de gaz et d'électricité et portant modification de l'ordonnance du 19 juillet 2001 relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale'.

Cette règle n'exclut du reste pas qu'un accord de coopération obligatoire soit toutefois déjà conclu avant cette date afin de permettre aux autorités concernées d'exercer la nouvelle compétence matérielle dès la date d'entrée en vigueur de la disposition dans la Constitution ou dans la loi spéciale de transfert de cette compétence.

Elle n'exclut pas davantage qu'il soit décidé, avant cette date, conformément à l'article 138 de la Constitution, qu'une nouvelle compétence qui sera attribuée au Parlement de la Communauté française, sera exercée, après l'entrée en vigueur du transfert de compétence, par le Parlement de la Région wallonne dans la région de langue française et par le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale, ou, conformément à l'article 139 de la Constitution, qu'une nouvelle compétence qui sera attribuée au Parlement de la Région wallonne sera exercée, après l'entrée en vigueur du transfert de compétence, par le Parlement de la Communauté germanophone dans la région de langue allemande.

Par contre, elle exclut bien que l'assemblée législative exerce déjà effectivement la compétence matérielle qu'elle recevra en adoptant une norme avant la date à laquelle la disposition de transfert de compétence dans la Constitution ou dans la loi spéciale entre en vigueur ».

En ce qui concerne également le dispositif en projet, le législateur régional bruxellois doit tenir compte de l'observation précitée, en particulier pour ce qui concerne l'élaboration avant le 1er juillet 2014 des articles 3 à 10 du projet ⁵, lesquels portent sur le fonctionnement du Fonds de participation – Bruxelles.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

5. L'article 2, § 3, du projet charge le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale de « détermine[r] les modalités des missions et des conditions visées aux paragraphes 1er et 2 ». Pareille délégation de pouvoir est à la fois générale et indéterminée et devrait, pour être admissible, être mieux délimitée. Dans la formulation actuelle de l'article 2, § 3, du projet, il ne peut pas être exclu, par exemple, que le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale règle en fait également le champ d'application de l'article 2, ce qui n'est toutefois pas admissible sans habilitation expresse du législateur régional bruxellois.

Article 3

6. Si l'auteur du projet entend maintenir la référence à la loi spéciale modificative figurant à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, du projet, il faudra écrire « portant des dispositions fiscales et financières, inséré par la loi spéciale du 6 janvier 2014 relative à la Sixième Réforme de l'État concernant les matières visées à l'article 78 de la Constitution, est ... ».

---

⁵ L'article 2 du projet peut être réputé porter sur la compétence régionale en matière de politique économique au sens de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980.

7. Il peut être suggéré d'écrire à la fin de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, « est chargé d'exécuter les missions, visées à l'article 2, § 1er » au lieu de « est le chargé des missions visées à l'article 2, § 1er ».

Article 7

8. À l'article 7, § 1er, du projet, il est préférable de remplacer chaque fois les mots « Le Gouvernement peut » par les mots « La Région de Bruxelles-Capitale peut ».

Article 11

9. Eu égard à l'observation formulée au 4.2, l'article 11, alinéa 2, ne peut pas être maintenu dans le projet dans la mesure où il confère au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale le pouvoir de faire entrer en vigueur l'article 9 du projet à une date antérieure au 1er juillet 2014.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME